

پنج
رسالہ
دائمی

سفا و

ترجمہ و تعلیقات
اسماعیل رادپور

سکون و صفا

پنج رسالهٔ دائویبی:

صفا و سکون، ادراکِ دل، شرح پنج مطبخ،

اعمال روزانهٔ درون و اعمال روزانهٔ برون

به همراه شرح لیو بی مینگ بر نخستین بندِ دائودهٔ جینگ

زندگی
روزانه

۱۳۹۷

سرشناسه: رادیور، اسماعیل، ۱۳۶۶، - گردآورنده، مترجم.
عنوان و نام پدیدآور: صفا و سکون؛ پنج رساله دایویی، شرح
پنج مطبخ، اعمال روزانه درون، اعمال روزانه برون، به همراه شرح لیو یی مینگ بر دیوده
چینگ / ترجمه و تعلیقات اسماعیل رادیور.
مشخصات نشر: تهران: زندگی روزانه، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری: ۱۱۷ص، جدول، ۱۲/۵×۲۱/۵ س.م.
فروست: مطالعات دایویی؛ ۱. شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۶۵-۴-۵-۴
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا
یادداشت: واژه‌نامه.
یادداشت: تمایه.
عنوان دیگر: پنج رساله دایویی، صفا و سکون، ادراک دل، شرح پنج مطبخ، اعمال روزانه
درون، اعمال روزانه برون، به همراه شرح لیو یی مینگ بر دیوده چینگ.
موضوع: عرفان -- تائوئیسم
موضوع: Taoism -- Taoism
موضوع: تائوئیسم
موضوع: Taoism
موضوع: تائوئیسم -- چین.
موضوع: Taoism -- China
موضوع: فلسفه شرق
موضوع: Philosophy, Asian
موضوع: چین -- دین
موضوع: China -- Religion
رده‌بندی کنگره: BL۱۹۰۰/۲۲ ۱۳۹۷
رده‌بندی دیویی: ۲۹۶/۵۱۴۲
شماره کتابشناسی ملی: ۵۱۳۵۴۹۴

زندگی روزانه

www.everydaylife.ir

صفا و سکون: پنج رساله دایویی

ترجمه و تعلیقات: اسماعیل رادیور

طراحی ساختار کتاب: کارگاه گرافیک سپهر

طراح جلد: محمدرضا آل یاسین

خوشنویسی: میلاد محمدی

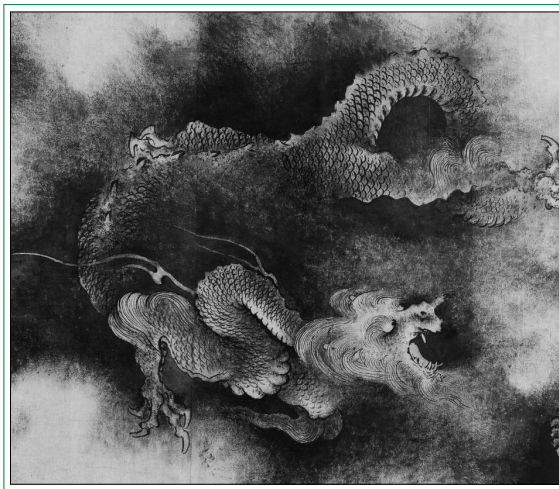
چاپ یکم: ۱۳۹۷

قیمت: ۲۳۰۰۰ تومان

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۶۵-۴-۵-۴

همه‌ی حقوق محفوظ است.

نقاشی روی جلد: بخشی از «طومار نقاشی نه ازدها» (جیولنگ توجوئین 卷九龍圖؛ ۱۲۴۴م).
ائو چن ژنگ (陳容: ۱۲۰۰-۱۲۶۶م)، دودمان سینگ جنوبی.

مقدمه / ۹

دفتر صفا و سکون / ۳۵

دفتر ادراک دل / ۴۵

شرح دفتر پنج مطبخ / ۴۹

اعمال روزانه درون / ۶۹

اعمال روزانه برون / ۷۵

شرح لیو یی مینگ بر نخستین بند دائوده جینگ / ۷۹

یادداشت‌ها / ۹۳

سنت دائویی

سنت دائویی (دائوجیانو 道教) کانون آیین‌های طریقتی شرقی دور است که در مقام وارث «راه درون» در سنت عتیق چین، زمانی در عصر حکومت جَوِی شرقی (حدوداً ۶ قرن ق.م) در بند حکمت عملی صرف، اجتماعیات و اخلاقیات عُرفی نماند و رفته‌رفته استقلال آیینی یافت. تعلیم دائویی در معارف، معطوف است به بازگشت ده‌هزار موجود (وان وُو 萬物؛ همه موجودات عالم) به مراتب مابعدالطبیعی و به «دائو» (道، حقیقه‌الحقایق)؛ در حکومت‌داری، معطوف است به بازگشت به صفای نخستین و عصرزین

۱. برای شرح کاملی از شیوه فارسی‌نویسی الفاظ چینی در گویش معیار رجوع شود به دائوده جینگ، ترجمه و تعلیقات اسماعیل رادیپور (تهران: انتشارات زندگی روزانه، ۱۳۹۶)، صفحه ۱۸۳-۱۹۰ و یا وبسایت www.Daoism.ir.

در اوّل الزمان؛ در «اعمالِ درون»، معطوف است به بازگشت به فطرت و نهاد پاک آدمی؛ و در «اعمالِ برون» معطوف است به بازگشت به سادگی و پرهیز از ظاهرگرایی و تجملات.

گفته شد که سنتِ دائوییِ کانونِ آیین‌هایِ طریقتیِ شرقِ دور است. آیینِ طریقتیِ آیینی است با نظرگاه مابعدالطبیعی که توجه آن از راه برون به راه درون و از ظاهر به باطن معطوف است. همهٔ آیین‌هایِ طریقتیِ کهن در سرزمین‌هایِ واقع در منطقهٔ جغرافیاییِ شرقِ دور، به طور مستقیم و غیر مستقیم با معارفِ دائویی پیوند دارد، مثلاً اشاره می‌توان کرد به مکتبِ چان (禪) یا «زن» که به وضوح پیکری بودایی دارد و جانی دائویی.

همچنین، تعلیمِ دائوییِ وارثِ راهِ درون در سنتِ عتیقِ چینی است که جلوهٔ خمیرهٔ ازلی در شرقِ دور است. دستِ مورشانِ عرفی از یافتنِ آغازی برای این سنتِ کوتاه است. چینیان این سنت را تا به فُوشی (伏羲) بازمی‌برند، نامی که هم به انسانِ قدیم و فغفورِ عالم در دورهٔ نخست اطلاق می‌شود که او را همیشه همراهِ زوجِ خود نیووا (女媧) یاد می‌کنند و هم به مجدّدانِ طریقهٔ او در ادوار بعد تا به فُوشی واپسین که سه خطی‌هایِ هشت‌گانه (باگوا八卦) بر او منکشف شد و دفترِ تغییرات (بی‌جینگ 易經) را تدوین کرد. سلسلهٔ فغفورانِ فرهمند در سنتِ عتیقِ چین با کشاورزِ روحانی (شِن‌نُنگ 神農)، فغفورِ زرد (هوانگ دی 黃帝)، یائو (堯) و شوئِن (舜) ادامه می‌یابد و به پیوی بزرگ (دایو 大禹) می‌رسد که دودمانِ شیا (夏) را بنیاد نهاد و به چُن تانگ (成湯) می‌رسد که دودمانِ شانگ (商) را تاسیس کرد و به ون وانگ (文王) می‌رسد که همراه با فرزندانِ خویش دودمانِ جُو (周) را به حکومت رساند. راهِ برون یا وجهِ ظاهری این سنتِ مشتمل بود بر شیوهٔ حفظِ نظمِ اجتماعی

صفا و سکون

«صفا و سکون آیینۀ دائوست».^۶

این مجموعه مشتمل است بر ترجمۀ پنج رسالۀ دائویی با سیاق ادبی واحد، موسوم به «صفا و سکون» (چینگ جینگ 清靜 یا 清淨). پیشینۀ اصطلاحات صفا و سکون به دفتر حق و راستی نوشته لائودزی (لائودزی دائوۀ جینگ 老子道德經) باز می‌گردد که در آن این دو لفظ یا الفاظ مترادف آنها فراوان به کار رفته است:

آسمان به حضرت واحد رسید و صفا (چینگ) یافت؛ زمین به واحد رسید و سکون (نینگ 寧) یافت.^۷

به واسطۀ صفا و سکون (چینگ جینگ) دادفرمای جهان می‌گردند.^۸

این مفاهیم، همچنین بسیار مورد توجّه نخستین مفسّران دائوۀ جینگ بوده است. هه شانگ گنگ بارها به صفا و سکون به عنوان لفظ واحد یا اصطلاح مرکب اشاره می‌کند، از جمله، اشاره لائودزی به «مراقبت بر سکون» را «مراقبت بر صفا و سکون» تعبیر کرده است؛ و در باب اینکه «آسمان از روی دائو مشق کند»، آورده است: «دائو دارای صفا و سکون است، بی‌سخن است. از [مرتبه] ستر، در نفس روحانی می‌رود و ده‌هزار موجود خودبه‌خود حیات می‌یابند». شیانگ ژن نیز که از نخستین شروحو است که بر دائوۀ

۶. ون دزی (文子)، فصل یکم.

۷. دائوۀ جینگ، بند ۳۹.

۸. همان، بند ۴۵.

چینگ
چینگ
چینگ
清靜經

دفتر صفا و سکون

۱. شه‌ریار پیرا گفت:
دائوی بزرگ را صورت نیست،
آسمان و زمین را می‌آفریند.
دائوی بزرگ را طبع نیست،
آفتاب و ماه‌تاب را می‌گرداند.
دائوی بزرگ را نام نیست،
ده هزار موجود را می‌پروراند.^۲
۲. نامش نمی‌دانم که چیست؛
اگر خواهیم که او را به‌اضرار نامیم، گوییمش «دائو».^۳
چنین است دائو:
هم واجد صفاست و هم واجد کدورت،
هم واجد تحرک است و هم واجد سکون.
آسمان را صفاست و زمین را کدورت،
آسمان را تحرک است و زمین را سکون.
۳. نر صافی است و ماده کدر،
نر متحرک است و ماده ساکن.
نزول از مبدأ و سیر به کمال،
چنین است حیات یافتن ده هزار موجود.
۴. صفا خاستگاه کدورت است
و تحرک منشأ سکون.^۴

□۱ 老君曰：大道無形，生育天地。大道無情，運行日月。大道無名，強名曰道。夫道者，有吾不知其名。

清有濁，有動有靜。天清地濁，天動地靜。有生萬物。□۳ 男清女濁，男動女靜。清者濁之源，動者靜之

五 廚 經
وُ چُو جینگ

شرح دفتر پنچ مطبخ

مطبوع سوم | غرب | فلز

۹. «دل را از قید دل و ارهان».

دل عبارت است از محلّ تجلّی حکمت و ابزار ساختن و پرداختن ادراکات صوری. اگر دریافتِ او راست [و حقّانی] باشد، تجلّی‌گاه حکمت و اگر دریافتش ناراست [و شیطانی] باشد، زایندهٔ ادراکات صوری خواهد بود. یعنی اگر در درون خود، جان را به تعادل توانند رسانید، دل دریافتی صحیح خواهد داشت و در باطن آدمی، صفا و سکون پرتومی افکند و آنگاه حکمتِ حقّانی آشکار خواهد شد و دل آینهٔ انوار خواهد بود بی آنکه بر روی آن غباری نشیند. دل عمیق و ساکن خواهد بود و صُورِ علوی ده‌هزارگانه^{۴۵} را همه می‌بیند. دیدن صُورِ علوی را بی هیچ تعلّق بدانها گویند دلِ سرمدی. امّا، اگر دل را به کار دل [یعنی به کار عقل جزوی، نه به کار حکمتِ حقّانی] بندند،^{۴۶} از [صفای] دل رها شوند و دریافت کنندهٔ غَلَطات [شش‌گانه]^{۴۷} خواهند بود؛ در برون، فنون را ابقا خواهند کرد و در درون، جهل جلوه‌گر خواهد آمد و آنگاه [مجال وصول به] دلِ سرمدی و نیز، نهادِ یگانه از دست خواهد رفت. از اینجاست که جوانگ‌دزی گفته است: «دل خود را یافتن و با دل، دلِ سرمدی خود را یافتن؛ دیگر به گرد آوردن چه چیز حاجت است؟»^{۴۸}

۹. 《莫將心緣心者，發慧之質，想受之器也。正受則發慧，邪受則生想。言人若能氣和於

中心正於內，內照清淨，則正慧湛然，鑒明而塵垢不上，淵停而萬象俱見。見象無主，謂之常心。若以心得心，緣

內
日
用
經

اعمال روزانه درون

۱. چنین است اعمال روزانه درون:
در آشامیدن و خوردن، جانبِ پرهیز را رعایت کن؛
بر دهان مَهْرَزَن و در خلوت نشین؛
خَطَرَتِی^{۵۹} برنخیزد.

粘起
牙一
齒念
相萬
著事
眼俱
不著忘
視飲
物食
不則
視定
物存
神
耳定
不意
聽口
聲獨
一坐
相莫

شواغلِ ده‌هزارگانه همه فراموش گردد؛
روان ابقا و قوّه اراده تمکین شود؛
لب و دهان بسته باشد و دندان‌ها بر هم بسایند؛
چشم موجودات را نبیند و گوش شنیدنی‌ها را نشنود.
دل یکی بین و مراقب بر درون باشد.

۲. تنفس پیوسته هماهنگ گردد،
و حرکتِ آن لطیف و پنهان و سبک باشد،
چون هستی [در دم] و چون نیستی [در بازدم]؛
هیچ چیز آن را منقطع نسازد.

水如
上無
昇莫
口教
內問
泔斷
津斷
自綿
生綿
自微
靈微
真輕
付火
體下降
自體降
腎有

۳. در خودبه‌خودی،
آتشِ دل نزول یابد و آبِ کلیه صعود کند.
در درون دهان،
عرقِ بزاق [بر سقف دهان] خودبه‌خود نشیند،
پس، لطافت و خلوص با بدن همراه گردد،
و طریقِ دراز‌عمری را خودبه‌خود در خواهی یافت.

心內守
調息
綿綿
微微
輕出
似有

بند یکم

۱. **دائویی را که توانند پیمود، دائوی سرمدی نیست، نامی را که توانند نامید، نام سرمدی نیست.**

۱-۱. سَرِیَانِ بی‌توقفی را که در هیچ منزل مقیّد نمی‌گردد، گویند دائو. اما دائویکی دائوی سرمدی است و دیگر دائوی غیرسرمدی، همچون دائوی آسمان و دائوی زمین و دائوی انسان و دائوی موجودات و اینها همه دائوست.

۱-۲. در دائوی آسمان، زمین را راهی نیست؛ در دائوی زمین، آسمان را راهی نیست؛ در دائوی انسان، موجودات را راهی نیست؛ در دائوی موجودات، انسان و زمین را راهی نیست؛ و در دائوی آسمان و زمین، انسان و موجودات را راهی نیست. اینها همه دائوی خود را می‌پیمایند. آنچه جاویدان و بی‌پایان است، دائوی سرمدی هموست.

۱-۳. آنچه بزرگ‌نام بلندپایه [شهریار پیر، لائو‌دزی] دائو خواند، چندان بزرگ است که او را برون نیست؛ چندان کوچک است که او را درون نیست. دائوی آسمان تواند بود، دائوی زمین تواند بود، دائوی انسان تواند بود و دائوی موجودات نیز تواند بود. و چون دائوی آسمان و زمین و انسان و موجودات را جمع کنی و همه را به یک رشته درآوری، او دائوی دربرگیرنده است و نه دائوی سرمدی.

「道可道，非常道。名可名，非常名。」
流行不息，無處不通者，謂之道。如天道，地道，人道，有常道，有非常之道。

道，物道，皆道也。然天道，人物不能行，物道，人不能行，天地之道，人不能行。

یادداشت‌ها

- (۱) بنگرید به مقدمه، پانوشته شماره ۴. همچنین، دربارهٔ حضرات ثلاثهٔ صفوت بنگرید به یادداشت شماره ۲.
- (۲) سه‌گانهٔ بی‌صورت (ووشینگ 無形) بی‌طبع (ووجینگ 無情) و بی‌نام (وومینگ 無名) را تفاسیر اشاره به مرتبهٔ «غایت نیستی» (ووجی 無極) و متناظر با «حضرات ثلاثهٔ صفوت» (سان‌چینگ 三清) در مرتبهٔ «غایت بزرگ» (تای‌جی 太極) می‌دانند. حضرات ثلاثهٔ صفوت عبارت است از «سه آسمان» که هر یک تحت حکومت یکی از ایزدانِ مقربِ سه‌گانهٔ صفاست. نخستین آنها «سرور آسمانی آغازگر ازل» (یوئین‌شی تین‌دزوئن 元始天尊) است که بر آسمان «صفای بیشمی» (یوچینگ 玉清) حکمفرماست و خویشکاری او آفریدگاری عالم است؛ او را «گنجینهٔ دائو» (دائو‌بائو 道寶) نیز گویند.

برآدمی وقوع می‌یابد: سه راه خیر که عبارت است از راه آسمان، راه آسوره (فرشته) و راه انسان؛ و سه راه شر که عبارت است از راه جانور، راه دیو و راه دوزخ.

(۵۹) بنگرید به یادداشت شماره ۴۳.

(۶۰) چینیان قدیم شبانه روز را به دوازده ساعت تقسیم می‌کرده‌اند، یعنی هر ساعت از ساعات دوازده‌گانه با دوساعت از تقسیمات بیست و چهارتایی شبانه‌روز برابر می‌افتد:

شاخه‌های زمینی	برج فلکی	ساعات شبانه‌روز	شش خطی	فصول
ذری 子	موش	۱ - ۲۳		زمستان
چو 丑	گاو	۳ - ۱		
یین 寅	ببر	۵ - ۳		بهار
مائو 卯	خرگوش	۷ - ۵		
چن 辰	ازدها	۹ - ۷		
سی 巳	مار	۱۱ - ۹		تابستان
وو 午	اسب	۱۳ - ۱۱		
وی 未	گوسپند	۱۵ - ۱۳		
شن 申	میمون	۱۷ - ۱۵		پاییز
یو 酉	خروس	۱۹ - ۱۷		
شو 戌	سگ	۲۱ - ۱۹		
های 亥	خوک	۲۳ - ۲۱		زمستان

دائو (道): ص.س. (۱، ۲، ۱۷، ۲۴، ۲۶)، ش.پ. [مقدمه ۱]، (۲، ۳).
 ش.ل. (در بیشتر بندهای ر.ب.)
 (همچنین ← تحقّق به دائو؛
 دائوی خلوص؛ دائوی سرمدیّت؛
 دائوی فرهمندی؛ دائوی
 فغفوری، سلوک دائویی).

دائوی خلوص (چُن دائو 真道،
 چُن جی دائو 真之道): ص.س.
 (۱۳، ۱۸، ۲۳، ۲۴، ۲۵).

دائوی سرمدی (چانگ دائو 常
 道): ش.ل. (۱، ۱-۱، ۲-۱، ۳-۱،
 ۳-۳).

دائوی سرمدیّت (چانگ جی دائو
 常之道): ص.س. (۲۴).

دائوی فرهمندی (شِنگ دائو 聖
 道): ص.س. (۱۵)، ش.ل. (۴-۸)
 (همچنین ← دائو).

دائوی فغفوری (راه فغفوران
 وانگ دائو 王道): ر.ب. (۲)، ش.ل.
 (۴-۸) (همچنین ← دائو).

دل (عقل) (شین 心): (همچنین ←
 عقل بشری): ص.س. (۶، ۸، ۹،
 ۱۰، ۱۸، ۱۹، ۲۲)، د.ا. (در بیشتر
 بندهای ر.ب.)، ش.پ. [مقدمه ۲]،
 [۳، ۹ تا ۱۶]، ر.د. (۱، ۳، ۵، ۱۱).

ده (راستی، راست‌سویی،
 راست‌کاری، فضیلت) (德):
 ص.س. (۱۷، ۱۸)، ش.پ. [مقدمه ۱] تا
 [۴، ۴]، ر.ب. (۱۰، ۲۰).

روان (شِن 神): ص.س. (۸، ۱۹، ۲۰،
 ۲۶، ۲۷)، د.ا. (۱، ۷)، ش.پ. (۲، ۵)،
 ر.د. (۱، ۵، ۷، ۹) (همچنین ←
 روان بشری).

روان بشری (ژن شِن 人神): ص.س.
 (۶) (همچنین ← روان).

سرّ (سرّ‌آمیز) (شوئن 玄): ش.پ. (۴)،
 ر.د. (۹، ۱۳).

سَریان بزرگ (داتنگ 大通): ش.پ.
 (۱۳).

سلوک (پرورش، ترکیه، پالایش)

این مجموعه مشتمل است بر ترجمهٔ پنج رسالهٔ داثویی با سیاق ادبی واحد، موسوم به «صفا و سکون»: دفتر صفا و سکون، ادراک دل، پنج مطبخ و شرح آن، اعمال روزانهٔ درون و اعمال روزانهٔ برون. همچنین، شرح لیو یی مینگ، یکی از عرفای متأخر داثویی، بر بند یکم داثوده جینگ به این مجموعه منضم شده است که در فهم کتب صفا و سکون البته راه‌گشاست.

آسمان را صفاست و زمین را کدورت،
آسمان را تحرک است و زمین را سکون.

...

چون خواهش‌ها را پیوسته به بیرون توانی راند،
دل خود سکون یابد.

...

در درون، سوی دل بنگر،
دل دیگر دل نیست.

در برون، سوی صورت‌ها بنگر،
صورت‌ها دیگر صورت نیست.

در دوردست‌ها، سوی موجودات بنگر،
موجودات دیگر موجودات نیستند.

پس از این سه نظر،

به تحقیق درمی‌یابی که تنها به تھی می‌نگری!
دفتر صفا و سکون (بندهای ۲، ۸، ۱۰).

زندگی
روزانه

www.everydaylife.ir

9 786009 965045